



Notat om kompetenceforholdet mellem Kommunernes Lønningsnævn og de kommunale tilsynsmyndigheder

Baggrund

Ankestyrelsen har ved brev af 27. juni 2025, med henvisning til § 49, stk. 5, i lov om kommunernes styrelse, bedt Indenrigs- og Sundhedsministeriet om en vejledende udtalelse om § 67, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse og kommunernes pligt til at indhente Kommunernes Lønningsnævns godkendelse af løn- og øvrige ansættelsesforhold for kommunalt personale.

Efter § 49, stk. 5, i lov om kommunernes styrelse kan Ankestyrelsen anmode andre offentlige myndigheder om inden for deres sagsområde at yde den vejledning og bistand, der er nødvendig for tilsynets udøvelse.

Det fremgår af henvendelsen, at Ankestyrelsen er blevet opmærksom på, at Varde Kommune har indført en ordning, hvor kommunalt personale, der samtidig er frivillige/reservister i Forsvaret, Hjemmeværnet, Beredskabsstyrelsen og Kystredningstjenesten, har ret til tjenestefri med løn i op til 5 dage om året til at forrette tjeneste eller uddanne sig i beredskabet.

Kommunernes Lønningsnævn har oplyst følgende til Ankestyrelsen:

”Efter det oplyste i sagen, må det vurderes, at der kan være tale om ændringer i ansættelsesforhold og at ordningen muligvis falder inden for Kommunernes Lønningsnævns kompetence. Ordningen har efter det oplyste formentlig et meget beskedent aktuelt omfang i Varde Kommune, men kan efter sekretariatets vurdering tænkeligt have haft afsmittende virkning og paralleller i andre kommuner. Kommunen har overfor Ankestyrelsen argumenteret med, at der er hjemmel i kommunalfuldmagtsreglerne til ordningen. Det fremgår ikke af Ankestyrelsens brev, at Ankestyrelsen endnu har taget stilling til dette spørgsmål. Det er således ikke afklaret om Ankestyrelsen er enig med kommunen. Såfremt en sag om godkendelse efter styrelsesloven forelægges for Kommunernes Lønningsnævn vil det være relevant for sagens behandling at få oplyst om dette spørgsmål er afklaret af Ankestyrelsen.”

Løsning

Det fremgår af § 67, stk. 1, 1. pkt., i lov om kommunernes styrelse, at bestemmelser om løn- og øvrige ansættelsesforhold for personale i kommunal tjeneste skal godkendes af Kommunernes Lønningsnævn.

Det fremgår af § 5 stk. 1, i bekendtgørelse om Kommunernes Lønningsnævn, at sager forelægges for Lønningsnævnet af KL.

En bestemmelse truffet af Kommunernes Lønningsnævn (i det følgende kaldet lønningsnævnet) om godkendelse af løn- og øvrige ansættelsesforhold for personale i kommunal tjeneste er en afgørelse truffet i medfør af den skrevne lovgivning, som kommunalfuldmagtsreglerne viger for. Det vil være sagligt, hvis lønningsnævnet beslutter, at lønningsnævnet forinden en eventuel beslutning om godkendelse af løn- og øvrige ansættelsesforhold for personale i kommunal tjeneste ønsker at få belyst, via en udtalelse fra tilsynsmyndighederne, om løn og ansættelsesvilkåret er i overensstemmelse med kommunalfuldmagtsreglerne. Lønningsnævnet er dog ikke forpligtet hertil. Tilsynsmyndighederne må i denne situation foretage den vurdering af kommunalfuldmagtsreglerne, som lønningsnævnet finder

relevant for lønningsnævnets vurdering af godkendelsessagen, jf. forvaltningslovens § 31 eller principperne heri.

Forarbejderne til bestemmelsen indeholder ingen nærmere beskrivelse af udtrykket "løn og ansættelsesforhold", jf. Hans B. Thomsen m.fl.: Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 3. udg., 2022, side 1111. Det er nævnets kompetence at vurdere, om et konkret forhold er et løn- og ansættelsesforhold.

Hvis det med sikkerhed – evt. på baggrund af en udtalelse fra lønningsnævnet – kan konstateres, at der er tale om løn- og ansættelsesforhold, har kommunen pligt til (via KL) at søge at få sagen forelagt for lønningsnævnet. Alternativt skal løn- og ansættelsesforholdet bringes i overensstemmelse med, hvad lønningsnævnet tidligere har godkendt, da kommunen ellers handler i strid med § 67, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse. De kommunale tilsynsmyndigheder vil i denne situation kunne udtale, at kommunen ikke har iagttaget § 67, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse, jf. Hans B. Thomsen m.fl.: Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 3. udg., 2022, side 768.

Hvis det – som i den aktuelle sag, hvor nævnet alene har oplyst, at ordningen muligvis falder inden for dets kompetence – er uklart, om et forhold er et løn- og ansættelsesforhold, kan det ikke med den fornødne sikkerhed fastslås, at kommunen er forpligtet til at søge at forelægge sagen for nævnet (via KL). De kommunale tilsynsmyndigheder kan derfor ikke udtale, at kommunen ikke har iagttaget § 67, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse. De kommunale tilsynsmyndigheder kan heller ikke udtale, at kommunen har pligt til at søge sagen forelagt for lønningsnævnet. I denne situation bør de kommunale tilsynsmyndigheder afklare, om kommunen (og KL) har til hensigt at forelægge sagen for lønningsnævnet.

Har kommunen (og KL) til hensigt at forelægge sagen for lønningsnævnet, vil de kommunale tilsynsmyndigheder kunne afvente lønningsnævnets behandling af sagen.

Har kommunen (eller KL) ikke til hensigt at forelægge sagen for lønningsnævnet, vil de kommunale tilsynsmyndigheder kunne udtale sig om, hvorvidt kommunens ordning er i overensstemmelse med kommunalfuldmagtsregler. Kommunalfuldmagtsregler viger for den skrevne lovgivning, men her er det uklart, om forholdet er omfattet af § 67, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse (det bliver først klart, hvis sagen forelægges for nævnet).

De kommunale tilsynsmyndigheders udtalelse om kommunalfuldmagtsregler må dog afgives med det forbehold, at kommunalfuldmagtsreglerne viger, hvis kommunen (og KL) vælger efterfølgende at forelægge sagen for lønningsnævnet, og at lønningsnævnet vurderer, at sagen falder inden for lønningsnævnets kompetence, og træffer bestemmelse om godkendelse af løn- og ansættelsesvilkår. Hvis de kommunale tilsynsmyndigheder udtaler, med de nævnte forbehold, at der ikke er hjemmel i kommunalfuldmagtsregler, vil de kommunale tilsynsmyndigheder kunne bede kommunen om at oplyse, hvad det giver kommunen anledning til.

Kommunen kan som nævnt, efter at tilsynsmyndighederne har udtalt, at der ikke er hjemmel i kommunalfuldmagtsreglerne, via KL bede Kommunernes Lønningsnævn om at godkende ordningen. Hvis kommunen beder KL om at forelægge sagen, men KL ikke gør det, kan de kommunale tilsynsmyndigheder ikke udtale, at kommunen har handlet i strid med § 67, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse, da det ikke er konstateret, at forholdet er omfattet af nævnets kompetence.

Hvis kommunen ikke vil bede KL om at forelægge sagen, vil de kommunale tilsynsmyndigheder heller ikke i denne situation kunne udtale, at kommunen har handlet i strid med § 67, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse, da det ikke er konstateret, at forholdet er omfattet af nævnets kompetence.

De kommunale tilsynsmyndigheder vil i stedet i fornødent omfang kunne overveje sanktioner mod den pågældende kommune som følge af den manglende overholdelse af kommunalfuldmagtsreglerne.